

Belgische industrie bakt steeds meer friet

De Belgische frietindustrie groeit. Hard. „Binnen een tot twee jaar bakken ze meer friet dan Nederland”, zegt Jan van Hoogen, commercieel directeur van Agrico. Willen de Nederlandse telers betere prijzen voor hun consumptieaardappelen, dan moeten ze volgens hem geen contracten sluiten. De Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) pleit weer voor productiebeperking.

‘Top of flop’, is het thema van een serie bijeenkomsten die de NAV deze winter organiseert voor telers van consumptieaardappelen. De stemming wil tot nu toe maar niet in de markt komen. De productie in Noordwest-Europa is te hoog, zo blijkt uit inventarisaties. En het percentage uitval door blauw en rooibeschaadigingen valt mee. De aardappelen bakken bovendien efficiënt door de hoge onderwatergewichten. De consumptieaardappelers moeten daarom niet verwachten dat ze de kostprijs krijgen uitbetaald (zie kader). De hoge productie en de lage marktprijzen zijn voor de NAV aanleiding in hun bijeenkomsten weer te pleiten voor productiebeperking. De contractprijzen voor volgend jaar gaan verder omlaag, voorspelt Van Hoogen. Dit jaar lagen de contractprijzen eigenlijk al te hoog. „De frietfabrikanten konden de prijzen dit jaar niet verlagen ten opzichte van vorig jaar. Dat had een psychologische reden. De NAV pleitte toen al voor een gezamenlijke verlaging van het areaal en we zaten heel dicht bij de bundeling van het aanbod met het initiatief SPA. Daarom bleven de contracten op hetzelfde peil. Maar dit jaar gaan de contractprijzen zeker omlaag. Dat moet met het oog op de concurrentie van de Belgische frietindustrie.”

De Nederlandse industrie verwerkt 3,3 miljoen ton aardappelen per jaar, de Belgen zaten vorig jaar nog op 2,9 miljoen ton en breiden hun frietindustrie fors uit. Binnen een tot twee jaar bakken ze meer friet dan Nederland, zegt Van Hoogen. Op de exportmarkten hebben de Nederlandse industrieën daar last van. Bovendien heeft de frietindustrie afgelopen zomer afzetcontracten met de retail gesloten tegen lage prijzen. „Vergis je niet, dat is een bikkelharde concurrentie”, zegt Van Hoogen.

KOSTPRIJS CONSUMPTIEAARDAPPELEN EEN CENT LAGER

De kostprijs voor consumptieaardappelen ligt in 2010 een cent lager dan in 2009, heeft de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) berekend. „Dat is te danken aan lagere prijzen voor energie, gewasbescherming en bemesting”, zegt Keimpe van der Heide van de vakbond. De kostprijs varieert van 10,5 tot 14,5 cent per kilo.

De laagste kostprijs, 10,5 cent, geldt voor industrieaardappelen van zandgrond, af land geleverd. Op kleigrond ligt de kostprijs af land met 11,6 cent ruim een cent hoger. Voor consumptieaardappelen van de klei en geleverd in maart of april 2011 ligt de berekende kostprijs volgens de NAV op 14,4 cent. Deze kostprijen zijn exclusief BTW maar inclusief vergoeding voor arbeid, voor inbreng van eigen vermogen en 15 procent marge ter compensatie van het ondernemersrisico.

De kostprijen zijn berekend bij opbrengsten van 50 tot 57 ton per hectare. „Dat zijn niet de verjaardagsgewichten, maar de uitbetalingsgewichten”, grapte Van der Heide. Bij de bewaaraardappelen gaat hij uit van 50 ton uitbetalingsgewicht.

De telers krijgen dit jaar echter geen kostprijs uitbetaald, zegt Van der Heide. Daarvoor is de opbrengst van consumptieaardappelen in Noordwest-Europa (Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Engeland) te hoog. Volgens inventarisaties is die opbrengst 24,5 miljoen ton. „Uit het verleden weten we dat bij een opbrengst van meer dan 24 miljoen ton de gemiddelde prijs nooit boven de 10 cent uitkwam. Willen we de redelijke prijs van 13 tot 15 cent beuren, dan moet de opbrengst op 20 tot 21 miljoen ton blijven steken. Bij de opbrengsten van dit jaar hoort een prijsniveau van gemiddeld 7 tot 8 cent per kilo.”

Op de exportmarkten buiten Europa hebben de Europese industrieën nu ook nog het na-deel van een sterke euro.

Meer vrij

Willen de Nederlandse telers een betere prijs voor hun aardappelen, dan moeten ze in elk geval niet op contract telen, zegt Van Hoogen. De gemiddelde contractprijzen voor levering april lagen over de afgelopen jaren op 9,75 cent, de gemiddelde notering op de beurs in Rotterdam lag in dezelfde periode op gemiddeld 13,90 cent. „Die beursnotering fluctueert sterk, maar de trendlijn is duidelijk. En het gat tussen contract en vrij ook. Maar de teler moet zelf beslissen”, zegt Van Hoogen. Toch breekt hij een lans voor de vrije teelt. „Agrico gelooft in de vrije markt. Als veel aardappelen contractueel vastliggen, kan de industrie veel meer spelen met de markt. Hoe minder contracten, hoe minder stuur ze hebben. Vinden de telers de contractprijzen te laag? Dan moeten ze niet tekenen. De industrie zet ze toch niet een pistool op het hoofd? Als de kostprijs 14 cent is en je tekent een contract voor 11 cent, ben je dan een ondernemer?”

